

SPRAVODAJKA

UNIVERZITY VETERINÁRSKEHO LEKÁRSTVA A FARMÁCIE V KOŠICIACH

máj-jún 2014

číslo 3

ročník XLIII

*Vážené kolegyně a kolegovia, vážení studenti, ctení čitatelia,
prežite krásne leto plné pohody, oddychu, potešenia a zábavy!*

Emil Pilipčinec, rektor

*pokračovanie
na str. 2*

Národná cena SR za kvalitu 2014 – posúdenie na mieste

Ako sme už čitateľov univerzitného Spravodajcu informovali v predchádzajúcich číslach, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach sa zapojila do prestížnej súťaže Národná cena za kvalitu SR 2014 v rámci iných organizácií verejnej správy.

Samohodnotiacu správu vypracovanú podľa modelu CAF (Common Assessment Network) hodnotila skupina posudzovateľov v zložení Mgr. Imrich Žigo, doc. Ing. Iveta Paulová, PhD., a Ing. Katarína Kašubová, ktorá dňa 11. 6. 2014 vykonala posúdenie na mieste. Samohodnotiacu správu vypracoval CAF tím, v ktorom pracuje ako garant implemen-

tácie modelu CAF prorektor pre rozvoj školy a hodnotenie kvality UVLF v Košiciach doc. MVDr. Peter Korim, CSc., ako metodik CAF tímu pôsobí prorektorka pre výchovno-vzdelávaciu činnosť UVLF v Košiciach prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD., a 11 členovia CAF tímu – vedúca ústavu patologickej fyziológie prof. MVDr. Zita Faixová, PhD., prof. MVDr. Igor Valocký, PhD., prorektor pre klinickú činnosť a styk s praxou UVLF v Košiciach doc. MVDr. Oskar Nagy, PhD., doc. MVDr. Katarína Beňová, PhD., vedúca katedry chémie, biochémie a biofyziky UVLF v Košiciach doc. MVDr. Zuzana Kostecká, PhD., vedúca oddelenia ekonomiky UVLF v Košiciach Ing.

*pokračovanie
na str. 2*

INFORMÁCIE Z VEDENIA

6. 5. 2014

Informácie prorektorky Mojžišovej o:

- priebehu 31. ročníka VT dní, ktoré sa konali v dňoch od 1. 5. 2014 do 3. 5. 2014.

Informácie prorektora Korima o:

- odoslani samohodnotiacej správy v systéme CAF na Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR.

13. 5. 2014

Informácie prorektora Legátha o:

- stave odovzdaných dizertačných prác ku 30. aprílu 2014 končiacich doktorandov na UVLF v Košiciach a externých vzdelávacích inštitúciách.

20. 5. 2014

Informácie prorektora Nagya o:

- vykonaní sanačných prác na bitúnku na ŠPP v Zemplínskej Teplici po ukončení prevádzky v rámci výučbového procesu v letnom semestri tohto akademického roka.

27. 5. 2014

Informácie prorektora Legátha o:

- spoločnej diskusii o smerovaní a rozvojovej politike

Zasadnutie akademického senátu

Dňa 30. 6. 2014 sa konalo riadne zasadnutie Akademického senátu Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach.

Akademický senát na svojom zasadnutí schválil:

1. Mandátovú, návrhovú a volebnú komisiu
2. Návrh na systemizáciu pracovných miest vysokoškolských učiteľov na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach s účinnosťou od 1. 9. 2014
3. Doplnok k vnútornému predpisu č. 38 *Školné a poplatky spojené so štúdiom na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach platné od ak. roku 2014/2015*
4. Návrh na stanovenie počtu prijímaných študentov na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach na ak. rok 2015/2016
5. Návrh na člena Správnej rady Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach na nasledujúce funkčné obdobie.

Akademický senát na svojom zasadnutí zozbieral na vedomie:

Správu o činnosti predsedníctva AS UVLF v Košiciach. Poďakovanie rektora prof. MVDr. Emila Pilipčince, PhD., akademickému senátu za prácu počas uplynulého štvorročného funkčného obdobia.

doc. MVDr. Peter Lazar, PhD.
predseda akademického senátu

mesta Košice na roky 2014 – 2020 s výhľadom na rok 2025, ktorá sa uskutočnila 22. 5. 2014 na Magistráte mesta Košice.

3. 6. 2014

Informácie prorektora Korima o:

- zaslaní žiadosti o komplexnú akreditáciu UVLF v Košiciach a o nahraťi podkladových materiálov do informačného systému Akreditačnej komisie.

10. 6. 2014

Informácie prorektorky Mojžišovej o:

- účasti na kongrese KVL SR v Demänovskej doline v dňoch 6. – 7. 6. 2014.

17. 6. 2014

Informácie rektora o:

- účasti na inaugurácii prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku dňa 15. 6. 2014,
- účasti na medzinárodnom sympóziu PGEU (Pharmaceutical Group of European Union) konanom v Bratislave v dňoch 16. – 17. 6. 2014.

Informácie prorektorky Mojžišovej o:

- priebehu prijímacieho konania na UVLF v Košiciach v študijnom programe VVL a farmácia v čase od 9. do 16. 6. 2014,
- zvolaní ubytovacej komisie na deň 18. 6. 2014.

Informácie prorektora Korima o:

- ukončení realizácie projektu UVLF v Košiciach zvyšuje kvalitu svojho vzdelávania,
- priebehu hodnotenia na mieste v rámci posúdenia samohodnotiacej správy vypracovanej podľa modelu CAF v rámci súťaže Národná cena za kvalitu SR 2014, ktoré sa uskutočnilo dňa 11. 6. 2014.

24. 6. 2014

Informácie prorektorky Mojžišovej o:

- príprave promócií absolventov roku 2014.

Zasadnutie správnej rady

Dňa 2. 6. 2014 sa uskutočnilo riadne zasadanie Správnej rady Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach.

Správna rada na svojom zasadnutí schválila:

1. Správu o činnosti Správnej rady Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach za rok 2013
2. Rozpočet a finančný plán Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach na rok 2014

Správna rada na svojom zasadnutí zoberala na vedomie:

1. Výročnú správu Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach za rok 2013
2. Výročnú správu o hospodárení Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach za rok 2013

JUDr. Silvia Rolfová
tajomník SpR UVLF v Košiciach

Národná cena SR za kvalitu 2014 – posúdenie na mieste

Milena Moňoková, vedúca oddelenia právneho a vnútorného auditu UVLF v Košiciach JUDr. Viera Jančíková, PharmDr. Monika Fedorová a MVDr. Marián Prokeš, PhD.

Samohodnotiaca správa obsahuje 9 kritérií. Vlastníkmi kritéria 1 Vodcovstvo sú doc. MVDr. Oskar Nagy, PhD., a doc. MVDr. Katarína Beňová, PhD., vlastníkmi kritéria 2 Stratégia a plánovanie sú prof. MVDr. Igor Valocký, PhD., a doc. MVDr. Zuzana Kostecká, PhD., vlastníkmi kritéria 3 Zamestnanci sú MVDr. Marián Prokeš, PhD., a PharmDr. Monika Fedorová, vlastníkmi kritéria 4 Partnerstvá a zdroje sú JUDr. Viera Jančíková a Ing. Milena Moňoková, vlastníkmi kritéria 5 Procesy sú prof. MVDr. Zita Faixová, PhD., a MVDr. Marián Prokeš, PhD., vlastníkmi kritéria 6 Výsledky orientované na občana/zákazníkov sú JUDr. Viera Jančíková a Ing. Milena Moňoková, vlastníkmi kritéria 7 Výsledky vo vzťahu k zamestnancom sú MVDr. Marián Prokeš, PhD., a PharmDr. Monika Fedorová, vlastníkmi kritéria 8 Výsledky vo vzťahu k spoločenskej zodpovednosti sú všetci členovia CAF tímu a vlastníkom kritéria 9 Kľúčové výsledky výkonnosti je doc. MVDr. Oskar Nagy, PhD.

Členov hodnotiteľskej komisie a členov CAF tímu za prítomnosti kancelárky UVLF v Košiciach PhDr. Ľudmily Kundríkovej privítal rektor UVLF v Košiciach prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD. Predstavil organizáciu a uviedol hlavné výsledky, ktoré UVLF v Košiciach dosiahla za obdobie ostatných dvoch rokov.

Potom nasledovala prehliadka univerzity, pri ktorej členovia CAF tímu členom hodnotiteľskej komisie ukázali celý areál univerzity a spolu navštívili ústav anatómie, pavilón chemických disciplín, farmaceutický pavilón, oddelenie vnútorných chorôb kliniky malých zvierat, kliniku prežúvavcov, kliniku ošipáných, kliniku koní a oddelenie informačných a komunikačných technológií. V živej diskusii členovia hodnotiteľskej komisie vysoko vyzdvihli pokrok, ktorý univerzita dosiahla v budovaní materiálneho a priestorového zázemia, najmä z prostriedkov štrukturálnych fondov EÚ. Vysoko pozitívne hodnotili vytvorenie centrálnej oddychovej zóny s jeho dominantou a našou pýchou – zrebcom Ardóm.

Pri nasledovnom hodnotení jednotlivých faktov uvedených v samohodnotiacej správe hodnotiteľský tím ocenil pokrok, ktorý univerzita dosiahla za obdobie ostatných dvoch rokov pri implementácii modelu CAF, zvlášť vysoko ocenila zloženie a systematickú prácu CAF tímu. Odporúčania, ktoré sme dostali počas hodnotenia na mieste využijeme pri ďalšom vylepšovaní manažérstva kvality na našej univerzite.

Na záver pracovne náročného dňa v prítomnosti rektora UVLF v Košiciach prof. MVDr. Emila Pilipčince, PhD., vedúci tímu posudzovateľov Mgr. Imrich Žigo zhodnotil celý priebeh hodnotenia na mieste a naznačil závery, ktoré budú uvedené v správe z hodnotenia na mieste.

Týmto bola uzavretá pracovná fáza účasti univerzity v súťaži Národná cena za kvalitu SR 2014. V nasledujúcich mesiacoch budeme očakávať oficiálnu správu z tohto posúdenia a, samozrejme, budeme netrpezlivo čakať na výsledok univerzity v samotnej súťaži, aj keď hlavnou pridanou hodnotou zostáva systematické budovanie mechanizmov pre účinné manažovanie systému kvality na našej univerzite.

doc. MVDr. Peter Korim, CSc.
prorektor pre rozvoj školy a hodnotenie kvality

HYGIENA ALIMENTORUM XXXV

na počesť 65. výročia založenia Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach

Hotel Patria na Štrbskom Plese patril v dňoch 21. až 23. mája 2014 účastníkom jubilejnej medzinárodnej vedeckej konferencii HYGIENA ALIMENTORUM XXXV na tému *Bezpečnosť mäsa a mäsových výrobkov v duchu tradičnej kvality*. Záštitu prevzalo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Organizátormi konferencie bola Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach - Katedra hygieny a technológie potravín, Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky, Národný kontaktný bod pre vedeckú a technickú spoluprácu s EFSA a Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy SAV. Mediálnym partnerom konferencie bol odborný časopis MASO. Konferencie sa zúčastnilo cca 160 účastníkov zo Slovenska, Českej republiky, Poľska, Nemecka, Chorvátska, Srbska, Thajska a Číny. Na konferencii odznelo 23 prednášok a vystavených bolo 49 posterov.

Účastníkov konferencie privítal vedúci katedry a odborný garant konferencie prof. MVDr. Peter Turek, PhD. Vo svojom uvítacom príhovore poukázal, že HYGIENA ALIMENTORUM patrí medzi najstaršie konferencie v danej oblasti na Slovensku a má svoju dlhoročnú tradíciu a vysokú úroveň. Obsah konferencie v každom svojom ročníku reagoval svojou témou na problémy a trendy rozvoja v oblasti vedy, výroby, kontroly potravín živočíšneho pôvodu. Na dané skutočnosti reagoval aj jubilejný ročník, kde bezpečnosť – zdravotná bezchybnosť potravín je základnou prioritou a vzhľadom k značnej nespokojnosti s kvalitou produkovaného mäsa a mäsových výrobkov sa téma zamerala aj na kvalitu v duchu tradičnej kvality, ktorá je v súčasnosti témou spotrebiteľov, regionálnych výrobcov a štátnych orgánov.

Konferenciu slávnostne otvoril doc. MVDr. Peter Korim, CSc. – prorektor Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Vo svojom príhovore vyzdvihol potrebu vzdelávania absolventov univerzity pre oblasť hygieny a technológie potravín, ktorá sa stala dominantou v rámci kontrolnej činnosti pri výrobe a umiestňovaní potravín na trh. Za Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR vystúpila štátna tajomníčka prof. Ing. Magdaléna Lacko-Bartošová, CSc. Vo svojom vystúpení prezentovala zámery ministerstva pri zabezpečení slovenskej produkcie bezpečných

a kvalitných potravín. Významné bolo vystúpenie prof. MVDr. Jozefa Bíreša, DrSc. – ústredného riaditeľa ŠVPS SR a hlavného veterinárneho lekára SR na tému *Výsledky dodržiavania potravinového práva v sektore mäsa a mäsových výrobkov na Slovensku a EÚ*. Vo svojom vysokohodnotnom príspevku sa zameral na tieto oblasti: aktuálna situácia na európskom trhu s mäsom, potravinové škandály a dôvera spotrebiteľa k potravinám a výsledky úradných kontrol v sektore mäsa na Slovensku. K výrobe mäsových výrobkov ako zaručené tradičné špeciality (ZTŠ) vystúpil Ing. Marián Užák z firmy Spišmarket. Objasnil dôvody zavedenia tejto značky a kroky Slovenska k registrácii týchto výrobkov v EK. Poukázal aj na nedostatky, keď uviedol, že za ostatné obdobie 1,5 roka bolo zaslaných na EK 260 žiadostí na registráciu potravinárskych výrobkov, z toho zo Slovenska dve. Uviedol, že chýba motivácia, osвета, podpora, trpezlivosť a cechová profesionalita. Pre čistotu podnikania v oblasti ZTŠ je potrebné vylepšiť a zintenzívniť kontrolu, aby sa nestrácala úroveň tohto kroku v prospech kvality výrobkov a nedegradoval sa zámer.

Organizátori konferencie zaradili do priebehu konferencie anonymnú senzorickú súťaž vybraných spišských párok (ZTŠ). Z 18 výrobcov, ktorí sa prihlásili k výrobe tohto registrovaného výrobku, boli vybraní piati výrobcovia (2 zo západného, 1 zo stredoslovenského a 2 z východného Slovenska). Senzorická súťaž sa uskutočnila v dvoch rovinách. Spišské párky posudzovala odborná komisia pozostávajúca zo šiestich členov – odborníkov na danú oblasť. Druhú rovinu posudzovania uskutočnili účastníci konferencie tzv. laická porota, kde sa zapojilo 91 účastníkov. U odbornej poroty zvíťazili spišské párky od výrobcu DALTON Košice a laická porota prisúdila víťazstvo spišským párkom od výrobcu NORD-SVIT zo Svitú. Samozrejme, že všetky vzorky boli vynikajúce, ale niektoré chutili viac a bodové rozdiely boli minimálne.

Druhý prednáškový blok bol zameraný na bezpečnosť mäsa a mäsových výrobkov, kde svoje odborné skúsenosti prezentoval prof. Sáva Bunčič zo Srbska, dlhoročný pracovník EFSA, zaoberajúci sa problematikou biologického hazardu v mäse a jeho kontrolou. Prof. Andreas Hensel z Nemecka oboznámil auditórium o potravinových krízach v Nemecku. Prof. Xiaosong Hu informoval o súčasnej situácii a vývo-

Prof. MVDr. Václav Šutiak, PhD., jubiluje

Náš bývalý kolega, dlhoročný vedúci Ústavu farmakológie Katedry farmakológie a toxikológie Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach prof. MVDr. Václav Šutiak, PhD., sa 4. júna 2014 dožíva 70 rokov.

Jubilant sa narodil v Riečnici, okr. Čadca. Pochádza z 9-člennej roľníckej rodiny. Po maturite v roku 1962 v Oravskom Podzámku nastúpil na Vysokú školu veterinársku v Košiciach, ktorú ukončil v r. 1968. V rokoch 1968 – 1974 ako interný aspirant prof. MVDr. Michala Bartíka, DrSc., pracoval na kandidátskej dizertačnej práci zameranej na detoxikáciu amoniaku. Od roku 1973 až do roku 1992 pôsobil na oddelení farmakológie VVL ako výskumný pracovník. V tomto období získal kvalifikačný stupeň vedeckého pracovníka II a. Neskôr pôsobil na tomto oddelení ako pedagóg.

Prácu prof. V. Šutiaka od začiatku pôsobenia na našej univerzite sprevádzal veľký entuziazmus, vytrvalosť, húževnatosť a neustála snaha o odborné a vedecké zdokonaľovanie sa. Najnovšie poznatky z veterinárnej medicíny získaval aj na študijných pobytoch v zahraničí, ako v USA, Švédsku a Belgicku.

Navštívil aj rôzne veterinárske pracoviská vo Varšave, v Starej Zagore, Budapešti, v Moskve, Lvove, Brne a vo Viedni. Študijné pobyty využíval na oboznamovanie sa s najnovšími diagnostickými a terapeutickými metodikami a na získavanie teoretických a praktických skúseností. Podieľal sa na spracovaní viac desiatok záverečných správ, výskumných úloh a vedeckých projektov.

Vo farmakologickom výskume sa zamerl najmä na štyri základné oblasti: farmakologické ovplyvňovanie toxicity močoviny, sledovanie viacerých laboratórnych ukazovateľov pri testovaní nových antihelmintík, na interakcie antibiotík a iných liečiv a na problematiku dávkovania a znášanlivosti liečiv. Výsledky výskumu publikoval vo viac ako 150-tich vedeckých prácach doma i v zahraničí. Vo väčšine z nich je prvým autorom. Svoje odborné práce publikoval najmä vo Folia Veterinaria, Veterinární medicína, Agrochémia, Informačnom spravodaji KVL SR a celom rade ďalších domácich i zahraničných karentovaných a indexovaných vedeckých časopisoch. Dosiahnuté výsledky referoval aj na vedeckých podujatiach doma i v zahraničí. Jeho poznatky boli citované vo viacerých článkoch a učebniciach. Hlboký záujem o spoločenské problémy a snahu o ich riešenie prejavoval i početnými článkami v takých časopisoch, ako je časopis Komory veterinárnych lekárov SR a ČR, Pes přítel člověka, Veterinársky spravodajca, ale i v takej dennej tlači ako napr. Lúč, Rolnícke noviny, Košický večer atď.

Už počas výskumnej činnosti viedol praktické cvičenia a prednášky. Bol pomocným školiteľom troch kubánskych aspirantov, školiteľom 5-ich diplomantov a viedol viac než 18-ich tzv. pomocných vedeckých a pomocných pedagogických síl z radov študentov. Študenti, ktorých viedol, aktívne vystupovali na študentských vedeckých konferenciách. Od 1. 9. 1995 do 31. 8. 2009 prof. V. Šutiak vykonával funkciu vedúceho Ústavu farmakológie. Bol vedúcim disciplíny veterinárna farmakológia a výraznou mierou prispel k jej rozvoju po stránke teoretickej a praktickej výučby, ako aj vo sfére výskumu. Spracoval viacero učebných textov a skript, najmä pre anglické štúdium. Z nich je potrebné spomenúť: A concise catalogue of selected pharmaceuticals, Guide-book of prescriptions and practical pharmacology exercises, Brief dictionary of pharmacological terms, Príručka farmakolo-

gickej terminológie, Príručka receptúry a farmakologických cvičení. Podieľal sa aj na vyhotovovaní niektorých ďalších učebných pomôcok (napr.: Veterinársky slovník, Klinická veterinárska farmakológia, Vademékum veterinárskeho lekára ai.).

S témou Nové poznatky o opioidných analgetikách bol v roku 2006 inaugurovaný na profesora.

Popri vysokej vedeckej a pedagogickej aktivite sa jubilant zapájal aktívne i do inej spoločenskej a odbornej činnosti. Dlhé roky bol členom Národnej a Federálnej komisie pre veterinárske liečivá. Svoju činnosť vykonával aj v Liekopisnej komisii ČSFR. Bol navrhnutý aj za pozorovateľa v Európskej liekopisnej komisii v Štrasburgu, avšak pre nedostatok financií VŠV túto funkciu vykonávať nemohol. Dlhoročnú činnosť vyvíjal i v Komisii pre vynálezy a zlepšovacie návrhy v rámci MPVŽ SR a na UVL jednak na úrovni odborového orgánu, ale aj v rámci oddelenia vedy a výskumu pri UVL. Bol členom aj Komisie tematických výskumných úloh pri VŠV v Košiciach. V tomto smere úspešne absolvoval aj 4-semesterálne štúdium na SVŠT v Bratislave. Farmakológiu vyučoval aj na detašovaných pracoviskách Vysokiej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, v Prešove a Michalovciach.

Charakteristickou vlastnosťou prof. V. Šutiaka je sčítanosť. Vďaka tomu pôsobil aj vo funkciách recenzentov celého radu diplomových prác, záverečných správ výskumných úloh, projektov výskumných úloh typu Vega, Kega, ale aj doktorandských dizertačných prác a habilitačných spisov. So svojimi poznatkami sa vždy podelil so svojimi bývalými kolegami či už v nedávnej minulosti, ale i v súčasnosti.

Zaujíma sa a rád navštevuje rôzne kultúrne a vzdelávacie podujatia. Už 5. rok užíva si zaslúžený dôchodok. Aj počas tohto obdobia stále využíva aj svoje dlhoročné vedecké a pedagogické skúsenosti.

Pri príležitosti jeho životného jubilea mu prajeme pevné zdravie, mnoho šťastia a síl pri realizácii všetkých ďalších vytýčených cieľov, ako aj veľa životnej spokojnosti.

Kolektív ústavu farmakológie

Blahoželáme jubilantom

V mesiacoch máj a jún oslávili svoje krásne životné jubileá naši súčasní i bývalí kolegovia, ktorým prajeme veľa ďalších šťastne prežitých rokov v zdraví, spokojnosti, rodinnej a pracovnej pohode.

Mgr. Jaroslav Hochmann

František Tabačko

Adriana Kolesárová

Kvetoslava Papcunová

Vilma Miškufová

MVDr. Juraj Elečko, CSc.

doc. MVDr. Pavel Nad', PhD.

prof. MVDr. Ildikó Škardová, PhD.

doc. MVDr. František Jencík, PhD

ji potravinárskeho priemyslu v Číne. Zaujímavá prednáška bola podaná Dr. Zdolecom z Chorvátska ohľadne kvality a bezpečnosti tradičných chorvátskych fermentovaných mäsových výrobkov. Kolegyňa Awaiwanont z Thajska, ktorá v súčasnosti pôsobí na Univerzite veterinárnej medicíny vo Viedni, prezentovala fyzikálno-chemickú charakteristiku tradičných rakúskych varených a údených mäsových výrobkov a ich význam pre rozmnožovanie *Listeria monocytogenes*. MVDr. Jozef Kameník prezentoval nové technológie pri produkcii mäsových výrobkov reprezentované systémami QDS (quick dry slice) a HPP (high pressure processing). Záver

prvého dňa konferencie bol vyhradený pre vystavovateľov, ktorí oboznámili účastníkov s novinkami, ktoré ponúkajú v oblasti analýzy potravín. Na konferencii vystavovali alebo prezentovali svoje produkty nasledovné firmy: NOACK Slovakia Bratislava, VILLA LABECO Spišská Nová Ves, O.K. SERVIS BioPro z Prahy, BIOMEDICA Slovakia z Bratislavy, NUTRICOR Bratislava, AQUAPRO Košice.

Prvý rokovací deň konferencie bol ukončený spoločným večerom, kde prítomní mali možnosť ochutnať kulinárske špeciality, tradičné mäsové výrobky, na ktoré prispeli sponzori a na vysokej úrovni prichystali pracovníci hotela PATRIA. Nastala možnosť nadväzovania kontaktov, výmeny informácií a zároveň všeobecného uvoľnenia z náročného rokovacieho dňa pri tónoch živej hudby.

V priebehu druhého rokovacieho dňa odzneli prednášky, ktoré poukazovali na širokú paletu riešených vedeckých úloh v oblasti mäsa a mäsových výrobkov.

Účastníci konferencie opúšťali hotel Patria spokojní s priebehom a úrovňou vedeckej konferencie a vyjadrili svoj zámer a potešenie, že aj v roku 2015 sa zúčastnia medzinárodnej vedeckej konferencie HYGIENA ALIMENTORUM XXXVI na tému Hygiena hydiny, vajec, rýb a zveriny, ktorá sa uskutoční 13. – 15. mája 2015.

HYGIENA ALIMENTORUM XXXV v roku 65. výročia založenia UVLF v Košiciach je úspešne za nami. Pri tejto príležitosti patrí poďakovanie aktívnym a pasívnym účastníkom, hosťom, vystavovateľom a sponzorom. Osobitné poďakovanie patrí celému organizačnému kolektívu a spoluorganizátorom.

prof. MVDr. Peter Turek, PhD.

Nedožité jubileum prof. MVDr. Jána Tomáša, DrSc.

26. júna 2014 sme si pripomenuli nedožité 90. narodeniny prof. MVDr. Jána Tomáša, DrSc., dlhoročného pedagogického a vedeckého pracovníka Vysoké školy veterinárskej v Košiciach a vedúceho Ústavu patologickej fyziológie.

Profesor Ján Tomáš sa narodil vo Falkušovciach, v okrese Michalovce do roľníckej rodiny. Štúdium na gymnáziu začal v Užhorode a dokončil v roku 1944 v Prešove. Kvôli vojnovým udalostiam pokračoval vo vysokoškolskom štúdiu až v roku 1945 na Vysoké škole veterinárskej v Brne, ktorú ukončil v roku 1952.

Po absolvovaní vysokoškolského štúdia pracoval ako asistent na Ústave patologickej anatómie v Brne, v roku 1951 prestúpil na novozaloženú Vysokú školu veterinársku v Košiciach na Ústav patologickej anatómie. Neskôr pracoval ako odborný asistent na ústave patologickej fyziológie. Tu spolupracoval na budovaní novej vednej disciplíny a rozvoji patologickej fyziológie hospodárskych zvierat až do konca svojej aktívnej pedagogickej činnosti.

Kandidátsku prácu na tému Dynamika voľných aminokyselín v sére kráv za rozličných fyziologických podmienok obhájil v roku 1964 a získal hodnosť kandidáta veterinárskych vied. Na základe habilitačného spisu Štúdium dusíkového metabolizmu u prežúvavcov sa v roku 1967 habilitoval na docenta. Doktorskú dizertáciu obhájil 8. 1. 1985 a za vysokoškolského profesora bol menovaný prezidentom republiky v roku 1986.

Základom profesorskej výskumnej činnosti bola problematika dusíkového metabolizmu u hovädzieho dobytká a oviec, so zameraním na aminokyseliny a ich prestup cez bachorovú stenu. Výsledky svojej vedeckej činnosti publikoval vo viacerých odborných časopisoch, ale aj na vedeckých konferenciách a sympóziách doma a v zahraničí.

Prof. Tomáš je autorom a spoluautorom viacerých učebných textov: Boďa K. a kol.: Patologická fyziológia hospodárskych zvierat, Bratislava, 1963; Kolektív autorov: Patologická fyziológia hospodárskych zvierat I. a II., Brno 1969 a 1970; Tomáš J. a kol.: Metodické pokyny k cvičeniam z patologickej fyziológie, Bratislava 1979; Tomáš J. a Kóňa E.: Náčrt patologickej fyziológie hospodárskych zvierat, Bratislava 1981. Zároveň bol jedným zo spoluautorov doteraz používanej vysokoškolskej učebnice: Boďa K., Surynek J. a kol.: Patologická fyziológia hospodárskych zvierat, Bratislava 1980.

Za svoju aktívnu pedagogickú činnosť dostal ocenenie MŠ SR „Vzorný učiteľ“ a rektor VŠV v Košiciach mu udelil medailu prof. MUDr. P. Adámiho.

Až do svojho odchodu do dôchodku v roku 1990 sa tento skromný, pracovitý a v kolektíve obľúbený človek angažoval v spoločenských organizáciách. Zomrel po dlhšej, ťažkej chorobe 20. 2. 1991, pochovaný je v Košiciach.

Kolektív ústavu patologickej fyziológie

Odišiel doc. MVDr. Ján Jantošovič, CSc.

Dňa 13. júna 2014 vo veku 84 rokov navždy odišiel doc. MVDr. Ján Jantošovič, CSc., na ktorého si spomínajú tí, ktorí ho poznali ako svojho učiteľa, kolegu a priateľa.

Stojíme tu pri poslednej rozlúčke s naším priateľom a spolupracovníkom, ktorý bol dlhoročným pracovníkom katedry a v rokoch 1986 – 1989 a 1991 – 1994 vedúcim Katedry vnútorných chorôb jednokopytníkov, malých zvierat, vtákov a farmakológie UVL v Košiciach.

Narodil sa v Soblahove pri Trenčíne. V Trenčíne aj ukončil gymnaziálne štúdium v roku 1949. Nastupuje na štúdium na novozakladajúcu sa Vysokú školu veterinársku v Košiciach. A tak sa stáva súčasťou založenia a tvorby histórie tejto školy, nakoľko patril medzi prvých študentov a jej absolventov (1954). Po skončení veterinárskeho štúdia pracoval ako obvodný veterinárny lekár v okrese Prievidza. Na vysokú školu nastúpil pracovať v roku 1957 ako odborný asistent. V roku 1965 obhájil kandidátsku prácu na tému Štúdium niektorých ukazovateľov krvi u zdravej hydiny a pri niektorých chorobách z hľadiska diagnostiky.

Doc. Jantošovič od začiatku svojho pôsobenia na škole začal zanechávať za sebou hlboké stopy svojej činnosti ako pedagóg, vedecký a odborný pracovník a organizátor. Jeho priateľský vzťah k študentom, jasne formulované myšlienky, bohaté praktické skúsenosti, ktoré uplatňoval a rád odovzdával študentom vo výučbe, vytvárali u nich dôveru k nemu ako pedagógovi. O tom svedčí aj široký záujem o vypracovanie diplomových prác a študentských odborných prác pod jeho vedením. Svoje skúsenosti a odborné poznatky aplikoval aj pri vypracovaní učebníc, vysokoškolských skrípt a učebných textov z chorôb hydiny, mäsožravcov a koní.

Vo vedecko-výskumnej činnosti sa zameriaval na riešenie aktuálnych problémov, najmä hydinárskej praxe. A tie boli s meniacimi sa metódami a technológiami chovu hydiny stále pestré. Na začiatku svojej vedeckej činnosti sa zaslúžil o rozpracovanie využitia hematologickej diagnostiky u hrabavej a vodnej hydiny, ako aj využitia RTG v diagnostike helmintóz. V ďalšom období riešil problematiku hemoragických diatéz u hydiny, toxicitu niektorých antioxidantov a antikocidií u hydiny, mykotoxikózy u hydiny a zdravotné problémy v chovoch husí. Značný praktický význam mali najmä jeho práce, v ktorých objasňoval etiológiu a upresňoval diagnostiku, terapiu a prevenciu niektorých dôležitých ochorení u hydiny. Treba spomenúť najmä keratokonjunktivitídu u sliepok, osteomyelosklerózu u hydiny, cystóznú degeneráciu vajcovodov, venerické ochorenie gunárov, ruptúru šlachy m. gastrocnemius, encefalomaláciu kurčiat, nekrotickú dermatitídu a iné. Niektoré z nich diagnostikoval a popísal ako prvý na Slovensku. Svoje pozorovanie publikoval v 137 prácach.

Medzi československými hydinárskymi a veterinárskymi odbornými pracovníkmi sa stal známy ako organizátor a zkladateľ tradície vedeckých podujatí – sympózií: O problematike chorôb a chovu hydiny. Tieto sa konali od roku 1971 až do roku 2001 pravidelne každé dva roky a stali sa obľúbené medzi vedeckými a terénnymi pracovníkmi zo Slovenska, Čiech i zahraničia pre dobrú organizáciu, vysokú odbornú úroveň a praktický prínos. Doc. MVDr. Ján Jantošovič, CSc., si získal dôveru, vážnosť a úctu aj v hydinárskej a veterinárskej praxi. S dôverou a nádejou sa na neho obracali pri riešení rôznych problémov v chovoch hydiny a koní od Vranova až po Cífer či Bratislavu.

Je ťažké vymenovať všetky jeho aktivity a zhodnotiť celú jeho činnosť. Ešte jednu stránku treba však mimoriadne vyzdvihnúť. A tou sú ľudské, povahové a pevné charakterové vlastnosti. Jeho snahu o vytváranie pokojného pracovného prostredia, ako aj životnú múdrosť a zmysel pre spravodlivosť. S každým si vedel pohovoriť, každého pochopiť a snažil sa poradiť a pomôcť. Životné cesty nebývajú vždy rovné a ľahké. Dôležité je, ako ich človek prekonáva. Doc. Jantošovič sa ich snažil prekonávať vždy čestne a zodpovedne. Tieto jeho životné zásady mu boli dané do vena už v jeho rodisku – v kraji pod Trenčianskym hradom, ku ktorému sa vždy hrdo hlásil.

V dôchodkovom období sa plne a zodpovedne, s jemu typickou zaniietenosťou, venoval spracovaniu histórie veterinárnej medicíny v československej a v súčasnej slovenskej veterinárskej rodine. Jeho početné publikácie, ktorým zasvätil svoj pracovný elán, tvoria dôležité svedectvá pre naše i budúce generácie zverolekárstva i vysokého školstva v strednej Európe. Okrem iného spracoval bibliografie významných slovenských osobností vo svetovom dianí veterinárnej histórie (Dr. J. Marek, Dr. P. Adámi a ďalší), zaslúžilých pracovníkov tunajšej i brnianskej univerzity, vznik históriu štátnej veterinárnej služby na Slovensku a podobne, čo trvalo obohacuje poznanie a hrdosť veterinárnej spoločnosti.

prof. MVDr. Marián Kozák, PhD.,
a kolektív spolupracovníkov

Odišiel vzácny človek – prof. MVDr. Pavol Bartko, DrSc.

Dňa 12. mája 2014 nás zasiahla nečakaná správa – srdce prof. MVDr. Pavla Bartka, DrSc., dlhoročného univerzitného profesora na UVLF v Košiciach, vo veku 82 rokov dotĺklo. Táto smutná správa ranila nielen najbližšiu rodinu a príbuzných, ranila nás všetkých, ktorí sme s ním pracovali a žili na UVLF.

Početné smútočné zhromaždenie sa dňa

16. mája 2014 v Podunajských Biskupiciach na miestnom cintoríne navždy rozlúčilo so vzácnym človekom, milým manželom, otcom, starým otcom, priateľom a našim kolegom a z poverenia rektora UVLF v Košiciach prof. MVDr. Emila Pilipčinka, PhD., sa v mene vedenia univerzity a celej akademickej obce k smútočnému zhromaždeniu za UVLF v Košiciach prihovril prof. MVDr. Peter Reichel, CSc.

Vážená smútiaca rodina, vážené smútočné zhromaždenie!

S pocitom hlbokého smútku stojíme tu, aby sme vzdali poslednú úctu a vďaka vzácnemu človeku, nášmu dlhoročnému spolupracovníkovi a priateľovi profesorovi Dr. Pavlovi Bartkovi, DrSc. Dovoľte mi v mene rektora a vedenia Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, v mene dlhoročných spolupracovníkov, ako aj v mene celej akademickej obce univerzity, priateľov a známych vyjadriť čo najúprimnejšiu sústrasť manželke Marte, dcéram s rodinami, ako aj najbližším príbuzným.

Ak máme povedať posledné zbohom človeku, ktorý nám bol po veľa rokov blízky ako človek, kolega i priateľ, verte mi, je to mimoriadne ťažké. Pán profesor MVDr. Pavol Bartko, DrSc., bol v odbornej veterinárnej a univerzitnej praxi považovaný za významného vysokoškolského učiteľa, vedca a širiteľa zveľaďovania širokej poľnohospodárskej a veterinárskej praxe. I keď jeho rodiskom bola dedinka Banky pri Banskej Štiavnici, po vysokoškolských štúdiách ostal dlhé roky, vlastne až do dôchodku, pôsobiť v Košiciach, kde postupne dosiahol najvyššie akademické a pedagogické hodnosti. Počas jeho vyše 40 ročnej aktívnej práce na našej alma mater mnohí využívali jeho odbornú pomoc a rady. Bol členom Slovenskej komisie pre udeľovanie vedeckých hodností, predsedom prvého Akademického senátu UVL v Košiciach a členom Štátnej akreditačnej komisie a v rokoch 1990 – 1997 bol vedúcim katedry prežuváčov a ošípaných, kde celé svoje pracovné obdobie na UVLF pôsobil. Jeho neúnavnú aktivitu dokrešľuje aj členstvo v medzinárodných spoločnostiach pre jednotlivé druhy hospodárskych zvierat, v redakčných i vedeckých radách. Jeho vedecko-výskumnú aktivitu dokumentuje 341 publikácií vrátane pôvodných vedeckých prác, učebníc a monografií, realizovaných patentov, projektov a autorských osvedčení. Nesporne jeho zásluhou bolo zriadené klinické skúšobné laboratórium umiestnené na katedre, ktoré svojou činnosťou napomáhalo v diagnostike porúch zdravotného stavu nielen na farmách hospodárskych

zvierat, ale aj v drobnochovoch. Súčasťou jeho neúnavnej, úspešnej pedagogicko-výchovnej a vedecko-výskumnej práce bolo aj takmer 20 rokov pôsobenia v zahraničí, najprv na Veterinárnej fakulte Vysoké školy poľnohospodárskej v Havane, neskôr na Veterinárskej fakulte Univerzity v Mozambiku, kde okrem výučby garantoval aj riešenie projektu UNDAF-FAO.

Dnes na Slovensku i v bývalom Československu, ba i v zahraničí všade nájdeme stovky kolegov veterinárnych lekárov, ktorých ste učili a pripravovali v pregraduálnom, postgraduálnom a doktorandskom štúdiu do aktívnej veterinárnej služby. Nie je možné vyčíslit poľnohospodárske chovy, kde ste konzultčne i aktívne pri diagnostike a terapii závažných ochorení hovädzieho dobytku, oviec a ošípaných pôsobili a pomáhali riešiť zdravotné a produkčné problémy. Vami riešené výskumné témy sú aktuálne i dnes a v mnohých ste práve Vy ako prvý určili smer i ciele riešení. Dnes skloňovaný interdisciplinárny prístup riešenia odborných problémov aj bez tohto pomenovania bol pre Vás samozrejmy a bezprostredne realizovaný spoluprácou pracovníkov s mnohokrát aj takmer nezlučiteľných rezortov, výskumných ústavov a skupinami uznávaných osobností, spravidla Vašich osobných priateľov.

V pedagogickej práci je nezabudnuteľný Váš osobitý aktívny prístup obohatený o množstvo vlastných skúseností a životných príbehov. Pre študentov a kolegov ostane nezabudnuteľná Vaša vždy usmiata tvár, dobrá nálada, srdečnosť, úprimnosť a ľahkosť riešenia mnohokrát i veľmi ťažkých odborných problémov. Pre mnohých z nás, ktorých ste pripravovali na pedagogickú i vedeckú prácu ostanú navždy v pamäti Vami stanovené základné atribúty úspešnej publikačnej a tvorivej činnosti: „Ak máš výsledky z pokusov, potrebuješ len kalkulačku, papier, ostrú ceruzku, gumu, pravítko, nožnice, lepidlo a zdravý rozum.“

Naučili ste nás, ako aj v najväčšom pracovnom zhone a strese vypiť kávu spoločne v pokoji, elegantne a dôstojne, a napriek tomu nestratiť ani minútku času – veď aj pri káve sa len pracuje, plánuje a riešia problémy – aj osobné. Naučili ste nás tvrdo a dlho pracovať, ak to problém vyžadoval, ale aj aktívne oddychovať a oslavovať úspechy a aj byť odmenený za vykonanú prácu.

Vaša odborná i manuálna zručnosť azda pre všetko, vytrvalosť a neoblomnosť, neústupčivosť až tvrdohlavosť do chvíle dosiahnutia úspešného konca vyvolávala rešpekt a uznanie rovnako u robotníkov – krmíčov i ošetrovateľov až po akademikov.

Vážený pán profesor, i napriek tomu, že už takmer 17 rokov uplynulo od ukončenia Vašej aktívnej práce na našej univerzite, nepriamo denno-denne ste pôsobili a budete pôsobiť na študentov, kolegov a veterinárnych odborníkov cestou Vašich učebníc, metodických postupov, ba i Vašich často neuveriteľných vízií, ktorých sme my dnes aktívnymi užívateľmi.

Žiaľ smrť, ktorá nelútostne dopĺňa odveký zákon prírody, Vás vytrhla z našej spoločnosti, z nášho pracovného kolektívu. Lúčime sa s Vami, skláňame sa pred Vaším životným dielom a v duchu si sľubujeme, že navždy zostanete v našich srdciach a spomienkach ako človek, ktorého život bol bohatý, lebo bol naplnený prácou a láskou, láskou k svojim najdrahším, k svojej milujúcej manželke, deťom, vnúčatám, k priateľom, k spolupracovníkom a k všetkému živému.

Čeť vašej pamiatke!

Slov-Raj-Vet 2014

Komora veterinárnych lekárov SR v spolupráci s UVLF v Košiciach organizovala dňa 28. 6. 2014 v Slovenskom raji už IV. ročník stretnutia veterinárnych lekárov, rodinných príslušníkov, detí a priateľov pod názvom rodinný víkend veterinárnych lekárov Slov-Raj-Vet 2014. Hlavným cieľom tejto akcie je zjednotenie veterinárneho stavu na Slovensku prostredníctvom profesijno-priateľského stretnutia veterinárnych lekárov zo všetkých stavovských organizácií, spojeného s turistickým poznávaním krás Slovenského raja. Stretnutie účastníkov bolo v sobotu ráno dňa 28. 6. 2014 na Čingove, v areáli penziónu Lesnica, kde bolo pre účastníkov pripravené občerstvenie, určené turistické trate a účastníkom podané podrobné inštrukcie akcie. Zároveň všetci účastníci akcie dostali zelené tričká s logom KVL SR a UVLF v Košiciach pre umocnenie pocitu spolupatričnosti,

Klauzy a dolinou Bieleho potoka späť na Čingov. Tí menej zdatní účastníci mohli absolvovať ľahšiu túru na Tomášovský výhľad, prípadne pomáhať pri varení gulášu. Všetci sme sa nakoniec stretli pri penzióne Lesnica okolo 17.00 hod., kde sme sa mohli občerstviť výborným gulášom a pivom.

Táto akcia sa už stala tradíciou a je jednou z mnohých, ktoré utužujú vzťahy medzi Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komorou veterinárnych lekárov SR a Štátnou veterinárnou a potravinovou správou SR. Je priestorom na diskusiu, turisticko-športové i spoločenské využitie sa. Pri pohľade na účastníkov akcie v rovnakých tričkách hadiacich sa po rebríkoch Slovenského raja v nádhernej prírode vzniká hrdý pocit príslušnosti k našej profesii.

prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD.
prektorka pre výchovno-vzdelávaciu činnosť

Majáles 2014

Je už tradíciou, že pri príležitosti ukončenia akademického roku organizuje Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach v spolupráci so Základnou organizáciou Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy UVLF v Košiciach spoločné stretnutie zamestnancov univerzity. Bolo tomu tak aj pre končiaci akademický rok 2013/2014, a to pod názvom **MAJÁLES 2014**. Tohtoročné stretnutie pripadlo pôvodne na štvrtok 15. mája 2014. I keď v priestoroch

v záhradnom areáli univerzity pri pavilóne morfológických disciplín bolo všetko pripravené, viac ako nepriaznivé počasie donútilo organizátorov zmeniť termín na 29. 5. 2014. Už krátko pred štrnástou hodinou areál začínajú zapíňať pracovníci univerzity. Je 14.30 hodín popoludní a majáles sa začína. Pred mikrofón predstupujú štatutári - rektor univerzity prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD., a predseda Rady ZO OZ PŠaV UVLF v Košiciach prof. RNDr. Michal Toropila, CSc., ktorí privítali všetkých prítomných a majáles slávnostne otvorili. Stretnutie zamestnancov univerzity a hostí sa mohlo naplno začať. S hudbou rôznych žánrov, dobrotami i pochutinami na občerstvenie. Takmer 500 zamestnancov univerzity i pozvaných hostí si mohlo do 22.00 hodiny oddýchnuť i odrea-govať sa od každodenných starostí a povinností. A aký by to bol majáles bez tomboly?! Viac ako 60 šťastlivcov sa potešilo z hodnotných cien vyhratých v obľúbenej tombole.

Tento ročník bol v poradí už 15. ročník a bol organizovaný pri príležitosti 65. výročia založenia Vysoké školy veterinárskej v Košiciach. Jubilejný Majáles 2014 sa vydaril. Ďakujeme všetkým, ktorí sa o jeho zdarný priebeh pričínili. Či už aktívne, alebo čo by len svojou účasťou.

prof. RNDr. Michal Toropila, CSc.
predseda Rady ZO OZ PŠaV UVLF v Košiciach

DEŇ DETÍ 2014

Dňa 1. 6. 2014 Rada ZO OZ PŠaV UVLF v Košiciach v spolupráci s vedením univerzity zorganizovala pre deti zamestnancov v záhradnom areáli pri pavilóne morfológických disciplín tradičný Medzinárodný deň detí. Balónová výzdoba, stany, hudba, darčeky i ceny – to bolo všetko pripravené aj pre tie najmenšie ratolesti. 62 detí zamestnancov si v nedeľné popoludnie mohlo zasúťažiť v rôznych športových disciplínach, vyšantíť sa, či užívať si ukážky prípadne i osobne si vyskúšať rôzne činnosti, ktoré vykonávajú kluby UVLF v Košiciach – Klub sokoliarstva a rehabilitácie dravcov, Kynologický klub, Klub poľovníckej kynológie, AQUA TERRA klub, Klub chovateľov malých cicavcov a exotických vtákov, Jazdecký klub TJ Slávia.

Aký by to bol Medzinárodný deň detí, keby sa každé dieťa nemohlo povozíť na našich koníčkoch. A aby náhodu nebol plač či nárek, každé zo zúčastnených detí dostalo darčekový balíček a každé vyhralo tombolu. K prekrásnemu popoludniu určite prispela dobrá nálada i nádherné počasie. Všetci mali z toho veľkú radosť.

Ďakujeme organizátorom i všetkým zúčastneným za pekné a príjemne strávené chvíle v rámci MDD 2014.

prof. RNDr. Michal Toropila, CSc.
predseda Rady ZO OZ PŠaV UVLF v Košiciach

pokračovanie
na str. 10

Každoročné stretnutie alfasamcov

I keď týmto *terninus technicus* označujeme väčšinou samcov cicavcov, pomenovanie sa v prenesenom význame používa i u samcov, medzi ktoré patria i kohúty. Konkrétne kohúty tetrovov hlucháňov (*Tetrao urogallus*) a tetrovov hôľniakov (*Lyrurus tetrix*). Míting sa koná každoročne. V apríli sa zlietajú tieto kurovité vtáky a je jasné, že každý chce byť alfasamcom. Na takomto stretnutí, samozrejme, nesmiem chýbať (i s fotoaparátom). Veď Slovensko je jednou z mála krajín, kde tieto vtáky ešte žijú. Divadlo na tokanisku je vskutku veľkolepé. Ide o zážitok na celý život. Najväčšiu radosť človek zažíva počas objavovania, vlastného nálezu tokaniska, etologického správania sa zvierat počas toku, až po skúšanie pravdivosti, či nepravdivosti o 4 fázach toku, hluchote v poslednej strofe, či o fiktívnej či určite zriedkavej účinnosti kohútov na ľudí.

Tokanisko som našiel náhodou minulý rok v Nízkych Tatrách. Počas núdzového prenocovania bolo počutelné tokanie hlucháňa, pamätal som si ho ešte z detstva z Kysuckých Beskýd. O úspechu pri fotografovaní rozhoduje veľa faktorov, no prvoradý a najdôležitejší je výskyt. Na výskyt tohto ohrozeného druhu vplyva v prvom rade nadmorská výška, zakmenenie, vekovo-priestorová štruktúra porastu, zastúpenie jednotlivých druhov drevín, ale i výskyt čučoriedky obyčajnej (*Vaccinium myrtillus*) a ostružiny maliny (*Rubus idaeus*) ako potravy, čo je dôležitý aspekt pre výskyt tohto vtáčieho druhu. Nepohrdne ani larvami, červami, jaštericami či žabami. V zimnom období si robia záhraby v snehu a živia sa púčikmi, semenami i ihličím. V zime dokáže tento kurovitý vták svojím tráviacim traktom pomocou vhodnej bakteriálnej fauny tráviť i celulózu z rastlín. Tento rok som už

išiel na istotu, pozorovania trvali mesiac, vždy cez víkendy. Prírodné divadlo sa odohráva pod rázovitým Lajštrochom, v Ďumbierskej časti Nízkych Tatier, na južnom úbočí na hranici pásma lesa, so soliternými smrekmi a kosodrevinou. Pôvodne som predpokladal, že to bude hlucháň, no obrovským prekvapením bolo, že som náhodou objavil tokanisko tetrovov hôľniakov o počte až ôsmich kohútov. Je to nepredstaviteľná náhoda, pretože u nás žije už len okolo 200 posledných párov (početnosť tetrova hlucháňa sa odhaduje na 600 párov). Fotografia i niekoľko videí pochádza z prvého výletu, na druhom zúrila na hrebeni silná víchrica a i napriek tomu, že som nejaké kohúty na tokanisku zahliadol (3 ks), netokali. Všetky boli pri zemi, okolo totiž lietali smrek, ktoré neobstáli v previerke koreňového systému. Počas tretej expedície zase sústavne pršalo, všade bola hmla a viditeľnosť sotva 5 metrov. No i za týchto podmienok tok pokračoval, len na fotografovanie boli zlé podmienky. V menovaný deň som zazrel i sliepočky a dovedna s kohútmi som napočítal okolo 15 kusov. Po prekročení Ďumbiera na severnú stranu sa mi na rozhraní Jánskej a Demänovskej doliny pod Krakovou hoľou na okraji holorubu objavil ďalšie tokanisko, tentoraz tetrova hlucháňa. Spozoroval som 3 kohúty a 1 sliepočku. Počas mesiaca som sa naučil hlucháňov stopovať, našiel som skryté posiedky na fotografovanie a objavil 4 tokaniská. Všetko sú to investície do budúcnosti, len budúcnosť je neistá. Hlavne pre alfasamcov. I moja kosierka je už z „vyradeného kohúta“. Inak bol vcelku, len brušná dutina bola už pár dní otvorená. No dúfajme, že aspoň jeho potomstvo bude ešte dlho tokať v našich horách.

Fázy pri tokaní: klopanie, bublanie, mľasknutie a brúse-

Velkolepý návrat *Alcedo atthis*

Tento lietajúci drahokam zo slovenským názvom rybárik riečny má domovinu v celej Eurázii, ale i severnej Amerike. Dorastá do veľkosti 16,5 cm, je z čeľade rybárikovité (*Alcedinidae*). Slovenská i česká ornitologická spoločnosť ho označila za vtáka roka 2011. Živí sa rybami,

hmyzom i obožživelníkmi. Koristí loví strmhlavým útokom do vody. Hniezdi v norách, ktoré si hĺbi v strmých piesčitých alebo bahenných brehoch vód, v jednej znáške môže byť 5 až 7 svetlých vajec.

Že nám niečo chýba, si väčšinou uvedomíme až vtedy, keď o to prideme. Kedysi, pred 15-timi rokmi bolo úplne bežné na rieke Čierňanke vidieť poletujúcich a loviacich rybárikov vo väčších počtoch. Boli prakticky na všetkých prítokoch rieky Kysuce. Najkontrastnejšie ich vždy bolo vidno zavčasu na jar, keď ešte vrby nezačali pučať, a keď sa na ich krásnom perí trblietalo slnko. Vnímanie prítomnosti tohto krásneho operenca postupne prešlo do stavu rutiny. Človek ich už prestal vnímať ako niečo úžasné, rýchle, prekypujúce krásou a životom. Až raz jedného roka zrazu ich pozorovania v prirodzenom teritóriu klesli na nulu. Nasledoval druhý rok i tretí... A tak to pokračovalo celých 15 rokov. Nehostinné podmienky ich vyhostili z ich domoviny. Tu sa nastoľuje

rečnícka otázka: Urobili sme pre ne niečo? Bolo to dost? Už otrepaná a takmer archaická fráza myslí globálne, konaj lokálne je už pre nás len prázdna fráza. Rybáriky som počas týchto dlhých rokov vídaval v iných končinách našej vlasti, najčastejšie na hornom toku Hornádu v Slovenskom raji, na prítokoch rieky Oravy, na iných prítokoch Kysuce, v Malej Fatre a v Tatrách. Ale na menovanom prítoku Kysuce dlho nie. Hovorí sa, že najsladšia chuť je chuť znovuzískaného, a je to určite pravda. Túto jar v marci som na prechádzke okolo rieky zahliadol 2 nádherné rybáriky a okamžite som sa rozhodol domov po fotoaparát. Zastal som až na polceste, keď som si uvedomil, že fotoaparát mám v Košiciach. No vedel som určite, že ich tu nevidím poslednýkrát. To bola sobota. Na druhý deň ešte ráno boli na stanovisku, ale cez obed už nie. Okolo rieky sa prechádzalo veľa ľudí a nemali pokoj, tak odleteli inde. Fotografu som ten víkend nezískal, no o dva týždne, keď som sa vrátil domov, po zamyslení a zhodnotení situácie padlo rozhodnutie, že preskúmam meandre nad i pod dedinou. Môj úsudok bol správny. Prvý deň som sa vybral hore tokom a hneď som mal šťastie, podarilo sa mi rybárika i napriek tomu, že je veľmi plachý, odfotografovať. Lietal len jeden, druhý už pravdepodobne sedel na znáške. Čo dodať na záver? Vrátili sa späť, našťastie. Ale je to dobré znamenie? Mali by sme sa zamyslieť, čo sa zmenilo v priebehu času. Je to s vodným tokom lepšie, alebo je len inde horšie?

MVDr. Andrej Renčko

pokračovanie
zo str. 9

Každoročné stretnutie alfasamcov

nie (niektorí pozorovatelia hovoria i o výlusku). Názvy sa však rôznia, niektorí ich nazývajú aj klepkanie, trilkovanie alebo i rôzne inak.

Zriedkavosť je spôsobená hlavne zlým hospodárením v lesoch, (pri nevyhovujúcom zalesnení nemôžu lietať), ťažbou dreva, znečistením životného prostredia, nevyhovuje im nadmerná turistika, nekontrolované zimné športy, prirodzení predátori ako líšky, krkavce, túlajúce sa psy, a tiež ježkovia si s obľubou pochutia na hlucháních vajciach.

Zoológia:

Tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*)

Poddruhy podľa areálu výskytu: *Tetrao u. cantabrius*, *Tetrao u. aquitanicus*, *Tetrao u. major* (naš stredoeurópsky), *Tetrao u. urogallus*, *Tetrao u. kureikensis*, *Tetrao u. volgensis*, *Tetrao u. uralensis*, *Tetrao u. taczanovskii*. Znáška 5 – 12 vajec, na znáške sedí 24 až 28 dní. Spoločenská hodnota hlucháňa bola podľa zákona vyčíslená na 3319,39 €.

Tetrov hôľniak (*Lyrurus tetrix*)

Znáška 6 – 12 vajec, na vajciach sedí 25 dní. Keď sliepka odchádza z hniezda, vajcia prikrýva. Kuriatka sú nekímvivé, začínajú lietať na 10. deň a na 40. deň sú kompletne operené. Pohlavná dospelosť nastupuje na druhý rok, no dozrije sa jej len necelých 10 % potomstva. Kríži sa i s tetrovom hlucháňom, potomok sa nazýva tetrovec, avšak je neplodný.

Moje zistenia: hôľniak nie je hluchý a ak, tak len z časti, i pri brúsení je pozorný, alebo veľmi dobre vidí (i počas brúsenia). Úniková vzdialenosť je okolo 30 metrov, a je pomerne plachý i počas toku. Na ornitologickej stránke birding.sk doteraz nebola pridaná žiadna tohtoročná fotografia tetrova hôľniaka, i to svedčí o veľmi vzácnom výskyte.

MVDr. Andrej Renčko, foto autor

Kosierka, lýra
z Hôľniaka

Stopy v snehu jednoznačný dôkaz výskytu, no pre dobrých stopárov existujú i takéto atraktívne parazitologické vzorky, sú patognomické ako vlčí trus či sovie vývržky

Kurz podkúvačov

11. júna 2014 bol skúškou ukončený ďalší kurz podkúvačov, ktorý organizuje Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach s podporou Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach a s odborným garantom prof. MVDr. Valentom Ledeckým, PhD. Teoretickú výuku zabezpečovali prof. MVDr. Valent Ledecký, PhD., a MVDr. Martin Boldižár, praktickú časť MVDr. Oliver Merva. Praktické zručnosti účastníci získavali na 42 koňoch patriacich univerzite a súkromným majiteľom. Tohtoročný kurz má niekoľko prvenstiev – jedným z absolventov je prvá oficiálna pod-

kúvačka Slovenskej republiky Alexandra Mikušová a kurz ukončil aj doteraz najstarší frekventant Roman Nedoma. Kurz prebiehal v priestoroch podkúvačskej dielne Kliniky koní UVLF v Košiciach, ktorá po vynovení technického vybavenia poskytuje výborné podmienky pre podobné akcie a zvyšuje kvalitu a bezpečnosť výučby nepovinného predmetu podkúvačstvo pre domácich a zahraničných študentov.

MVDr. Oliver Merva

Ustanovujúca schôdza Cechu podkúvačov Slovenskej republiky

10. júna 2014 sa v priestoroch Kliniky koní UVLF v Košiciach konala ustanovujúca schôdza Cechu podkúvačov SR. Jednou z úloh novovzniknutej organizácie je zabezpečovanie ďalšieho vzdelávania podkúvačov a kopytárov. Zvyšovanie odbornosti znamená vyššiu kvalitu služieb, väčšiu istotu a ochranu klientov, ktorých miláčikovia majú často hodnotu drahých automobilov. Zároveň cech bude zabezpečovať pomoc svojim členom, ktorí pri výkone povolania utrpia zdravotnú ujmu, prípadne budú potrebovať právnu pomoc. CP

SR plánuje nadviazať spoluprácu s Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach a Inštitútom vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach, ako aj s organizáciami podobného zamerania v zahraničí. Dočasným predsedom sa stal MVDr. Oliver Merva, konateľom pre východné Slovensko Juraj Baračka a pre západné Dušan Nagy. Výbor cechu ďakuje UVLF v Košiciach za poskytnutie priestorov na ustanovujúcu schôdzu.

MVDr. Oliver Merva

Fanúšikovia koní a jazdeckta v Košiciach mali možnosť užiť si druhý júnový víkend už 29. ročník pretekov o Cenu rektora Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach a Pohár primátora mesta Košice. Dvojdňové preteky boli zároveň majstrovstvami jazdeckých oblastí Košice a Prešov dospelých a boli aj súčasťou Slovenského skokového pohára.

Výborné počasie, množstvo štartov a viac ako 3000 divákov prispeli k výbornej atmosfére pretekov. Už tradične kvalitný povrch parkúru ocenil aj pozvaný staviteľ pán Petr Švec (CZ). Domácich potešilo, že aj tento rok zostalo víťazstvo v hlavnej súťaži, Cene rektora UVLF v Košiciach, po napínavom druhom rozoskakovaní na prekážkach s výškou 150 cm, doma, o čo sa zaslúžil Mgr. Martin Bulík s Landrom. V celkovo dvanástich súťažiach sme na pretekoch s dotáciou 7500 € zaznamenali takmer 300 štartov pretekárov nie

JAZDECKÉ PRETEKY

len zo Slovenska. Pre divákov organizátori pripravili aj bohatý sprievodný program, či už ukážku práce príslušníkov PZ z odboru služobnej hipológie, divadelné predstavenie pre najmenších, ale najväčší úspech mala súťaž miss jazdeckých pretekov, ktorej sa mohli zúčastniť všetky štartujúce jazdkyne a víťazka ktorej získala briliant venovaný jedným zo sponzorov pretekov. Celkovo sa 29. ročník Ceny rektora UVLF v Košiciach zaradil k tým vydareným a už teraz sa môžeme tešiť na jubilejný 30. ročník, na ktorom sa stretneme o rok.

Ing. Marek Horváth, technický riaditeľ pretekov

Volejbalový turnaj 2014

5. júna 2014 sa uskutočnil tradičný volejbalový turnaj O putovný pohár vedenia UVLF a Rady OZ PŠaV UVLF v Košiciach. Po peripeitiách so zmenami termínu a v zložení tímov nakoniec nastúpilo päť družstiev. Po tretíkrát zvíťazila katedra hygieny a technológie potravín pod vedením prof. MVDr. Petra Tureka, PhD., čo znamená, že starý pohár doputoval a svoje čestné miesto bude mať na tejto katedre. V novom ročníku sa už bude súťažiť

o nový, ktorý bude opäť čakať na trojnásobného víťaza. Druhé miesto patrí oddeleniu chirurgie kliniky malých zvierat, tretie miesto obsadila katedra životného prostredia, veterinárnej legislatívy a ekonomiky. Smoliarom turnaja bol tím oddelenia vnútorných chorôb KMZ, ktorý počas zápasov stratil dvoch hráčov a musel odstúpiť. Prof. MVDr. Peter Turek, PhD., dostal ocenenie za trvalú podporu športového diania na našej univerzite. Organizátori podujatia ďakujú ústavu telesnej výchovy za technickú pomoc a doc. MVDr. Slavomírovi Marcinčákovi, PhD., za administratívnu podporu pri organizácii.

MVDr. Oliver Merva

PIENINY

V dňoch 19. – 20. 6. 2014 sme zorganizovali pre našich študentov vodácko-turistickú akciu v Červenom Kláštore. Akciu tohto druhu zvykne organizovať po skončení letného semestra ako relax po namáhavom štúdiu. Nie je to masová akcia, ale zúčastňujú sa jej tí, ktorí si skúšky naplánujú

v predstihu, tí, ktorí chcú zažiť dva dni v krásnej prírode, splaviť na raftoch Dunajec do Lesnice, späť na bicykloch, stanovať, opekať, zabávať sa, vystúpiť na Tri koruny a pokochať sa pohľadom na krásy slovenskej a poľskej prírody. To všetko sme zažili v sprievode priaznivého počasia a dobrej nálady.

PaedDr. Anton Čizmárik

SPRAVODAJCA Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach - **10. 6. 2014** - IČO: 397 474 - **šéfredaktorka: PhDr. Ľudmila Kundriková** - redakčná rada: tajomník **doc. MVDr. Ján Lehocký, PhD.**, MVDr. Michal Breza, CSc., MVDr. Irena Rajzákova, MVDr. Pavol Rajzák, MVDr. Zuzana Vasilková, MVDr. Beáta Koréneková, PhD., MVDr. Marián Prokeš, PhD., Zlata Marholdová. **REDAKCIA:** Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie, Komenského 73, 041 81 Košice, tel.: 0915 984 558, 0908 803 941, **e-mail:** kundrikova@uvlf.sk, marholdova@uvlf.sk, **INTERNET:** www.uvlf.sk/spravodajca - **SADZBA:** Ivana Báštiová, **TLAČ:** Edičné stredisko a predajňa literatúry UVLF v Košiciach - EV 3484/09. ISSN 1338-189X - Nepredajné - Nevyžiadané rukopisy nevraciamy - Príspevky a fotografie nie sú honorované.